

Qabiyyee

Fuula

Seensa	2
Kaayyoo:	2
Boqonnaa 2	3
Aflattoofi maloota adda addaa fayyadamuun Namoota Miidhama	3
1Afaan Oromoo Aflattoon Barsiisuu	3
2. Saayinsii naannoo Aflattoon Barsiisuu	4
2.1. Wantoota bu’uura jireenyaa	4
2.2. Meeshaalee safartoo	5
3, Hawaasa Aflattoon Barsiisuu.....	6
4, Herrega.....	9
Xumura boqonnaa	10

Seensa

Biiron Barnoota Oromiyaa barnoota sababa Vaayirasii koronaa ittisuuf adaan citeef tooftaa qopheesseen baratootni mana isaanni taa'anni akka dubbisuu danda'an yaadannoo (handout)qopheessuun barbaachisaa ta'e argame jira.

Haalumma kanaan kolleejjii Barnoota Barsiisota Fedhii Addaa Sabbataa kaadhimamtoota barsiisota waggaa sadaffaa (eebifamtoota bara 2012) yaadannoo(handout)Koorsii Barnoota Ogummaa Bu'uuraaa Namoota Miidhama Dhageettii Qabanni (Aflattoo III) ykn SNE 331.

Koorsiin kun boqonnaa sadii kan qabu yoo ta'uu boqonnaa tokko kolleejjii keessatti dura baratanni jiru. Boqonnaa lamaan hafaniif yaadannoon qophha'eefi jira.Yaadannoon kun fuula kudhan kan qabu ta'ee waan dubbisaniifi gochaalee adda addaa kan of keessatti qabateedha. Baratootni yaadannoofi moojula isaannitti fayyadamuun shaakala adda addaa taasisaa turuun yeroo dhufannitti qorumsa gochaa(activity) fudhachuun qabxii kan itti argatan ta'a.

Kaayyoo:

Boqonnaa kana erga baratanii xumurannii booda:

.

- Daa'imman miidhama dhageettii qaban adda baasuun deeggarsa ogummaa kennuu nidanda'u
- Tooftaa daa'imman miidhama dhageettii qaban ittin barsiisan nibeeku
- Namoonni daa'imman miidhama dhageettii qaban waliin aflattoon fayyadamoon akka waliigalan deeggarsa nitaasisuu

Boqonnaa 2

Aflattoofi maloota adda addaa fayyadamuun Namoota Miidhama Dhageetti

Qaban Barsiisuu

1Afaan Oromoo Aflattoon Barsiisuu

Nagaa walgaafachuu

Kaayyoo:

- Xumura barannoo kanaan booda barattootnii aflattoon nagaa walgaafatuu.

Jechoota asiin gadi aflattoon agarsiisi

- Harka fuune/akkam jirta, akkam oltee, akkam bultree.../
- Galata(Namaaf)
- Galata(Waaqa)

Mala afaan lamaan fayyadamuun afaan oromoo mata duree “Maatii” jedhu kana barsiissi

Maatii jechuun namoota mana tokko keessa wajjiin jiraataniidha. Miseensonnii maatii mana tokko keesaa jiraatan, Haadha,Abbaa,Obboleessaafi obboleetiidha.

2. Saayinsii naannoo Aflattoon Barsiisuu

Kaayyoo

Xumura Barnoota kanaatti barattootni

Wantoota bu’uura jireenyaa aflattoon wal simsiisuun nibarsiissuu

2.1. Wantoota bu’uura jireenyaa

2.1.1 Nyaata

Barattoota miidhama dhageettii qabanniif mata duree kana barsiisuuf Jechoota

moojuula keessanni irraa fuula¹⁷ kan jiru hojjachuuf Jechoota

Hoo’a fuula 85

Barbaaduu... fuula 43

Beela’u... fuula 77

Akka ,,, fuula 73

Amala fuula 81

Danda’uu...fuula 44

Bittuu.....fuula 61

Bu’aa.....fuula 61

Jiru fuula 42

Kunnunsuu,,,,, fuula 47

Qopheessuu ,,,,,, Fuula 51

Aannann

Abbaa

Abbaa warraa

Adii

Adurree

Buddeena

Bishaan

Buna

Burtukaana

Muuzii

Dinichaa

Jechoota kanaan fayyadamuun hima ofi keessanni ijaaruun shaakalaa

2.1. 2. Uffata

Jechoota armaan gadiitti kennaman Aflattoon shaakalii hima itti ijaari

Uffata

Furdaa

Qallaa.... 75

Qora

Hoo'a

Xurii

Qoricha fuula 83

Qaama

Qulqulluu,,,,,,,,,fuula 76

2.1.2. Mana

Hima kana afaan dubbii malatoon ibsi

Manni wanta (hundee)bu'uura jireenya namaatti. Kanaaf namaaf iddoon jireenyaa barbaachisaadha. Manni Kutaa 3 qaba. Isaannis mana nyaataa, mana hiribaafi mana keessummaatti. Qulqullina manaafi qulqullina naannoo ofi eegun barbaachisaadha. Naannoo qulqulluun fayyaaf barbaachisaadha,

2.2. Meeshaalee safartoo

Mata duree asiin gaditti kenname barsiisuuf meeshaaleen nu barbaachisan tarreessi mallattoo isaanni agarsiisi.

Dheerina sfaruu

Haala aadaatiin

Haala amayyaan

Yeroo safaruu

Xumura Barnoota kanaatti barattootni hariiroo yeroo gidduu jiru aflattoon nibarsiisu

Waggaa

Ji'oota

Torbaniifi maqaa guyyotaa bareessi hariiroo isaanni fakkiin/chaartiin agarsiisi mala hundaan ibsi.

Ji'a	
Torban	
Guyyaa	

3, Hawaasa Aflattoon Barsiisuu

Kaartaa Itiyoophiyaa kanaan fayyadamuun Biyyoota oollaa Itiyoophiyaa kana Aflattoon ibsi

Biyyootaafi Naannoolee Oromiyaa Daangeessan Kallatti isaanni waliin Aflattoon ibsi

Kallatti	maqaa naannoolee	maqaa biyyootaa
Bahaa		
Lixaa		
kaaba		
kibba		

Barnoota Lammummaafi Amala Gaarii asiin gaditti kenname **Aflattoon Barsiisuu** waa’ee dimookiraasiifi sirna dimookiraasii sirritti akka hubattan taasisuu. Sirna dimookiraasii keessatti mootummaa uummataan filataumutu biyya bulcha. Sirna dimookiraasii keessatti uummanni hoggantoota isaa irratti yoo amantaa dhabee aangoo irraa kaasuu ni danda’a. Sirni dimookiraasii sirna nageenyiifi misoomni itti dhugoomuufi hirmaanaa hawaasaatiin kan hundeeffamuu fi faaydaa ummataaf dursa kennudha..

Jechoota si gargaaruu danda’an kana moojula kee keessaa illaali

Dimookiraasii....84

Akkasumas....72

Angoo...50

Sirna,,,,,,, 82

Misooma,,,,,,,64

Walfakkaataa 49

Hawaasa

Amala.....81

Waldorgomuu ...38

Alaabaa Mootummaa Naannoo Oromiyaa fi hiikkaa isaa

Diimaa hidhii irratti gadi butu

Adii Laphee irratti

Gurraacha Nyaara irratti

Odaa Qubee “O” tiin mukka hojjachuu

Aflattoo Jechoota asiin olii kana fayyadamuun alaabaa mootummaa naannoo oromiyaa barsiisi. Faaruu mootummaa Naannoo Oromiyaa fi Alaabaa naannoo Oromiyaa kana barattoota kee haala kamiin barsiiftaa? Namooni miidhama dhageeti qaban faaruu ni baratuu?

Oromiyaa 2x

Haadhaa seenaa guddaa

Haanura oromootaa galma sirna gadaa

Dachee heeraafi seeraa ...

4, Herrega

1, Qoyyaboota arfan lakkoofsota hundaa hamma 1,000,000tti jiran Aflattoon Barsiisuu

1 Kanneen armaan gadii ida'ii

a $975 + 347$

b $762 + 899$

c $38421 + 9999$

d $(672, 431 + 104, 211) + 456$

e $2253 + 3404 + 131$

f $364, 521 + (12,435 + 1,012)$

g $784 + 83477 + 4384$

h $99007 + 1003 + 12359$

i $(42 + 104) + 8232$

j $5004 + 2762 + 11$

k $30,303 + 110,444 + 4,150$

2 Irraa gadee ida'i.

a. 7884

$+ 831$

B 1345

$+ 70$

C 234

356

2. Kanneen armaan gadii hr'isi. Deebii argatte sirrii ta'uu ida'uudhaan mirkaneeffadhu.

a $4772 - 87$

b $811 - 388$

c $4239 - 1345$

2 Piroobleemota jechaa armaan gadii furi.

a) Barattoota 5432 mana barumsaa tokko keessa jiran keessaa barattootni 1897 gumiilee adda addaatti hirmaatanii jiru. Barattoonni gumii kamittuu hinhirmaanne meeqa ta'u?

b) Obbo Oliin sangaa tokko qarshii 3753'n biteetu qarshii 4209'n deebisee gurgure. Obbo Oliin qarshii meeqa buufate?

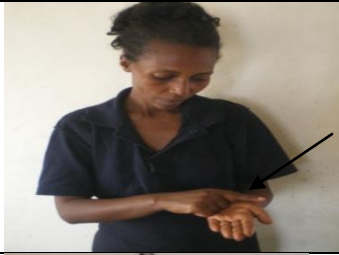
c) Xiyyaarri tokko osoo hoomaa iyyuu hinfe'atiin hangi isaa kiiloogiraama 53288 ture.

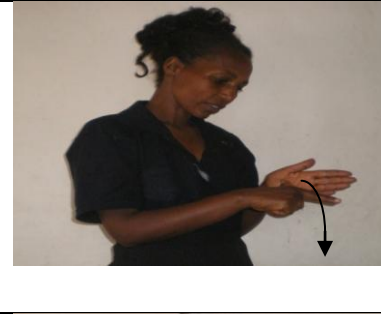
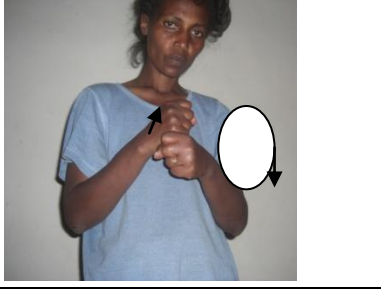
Erga meeshaalee adda addaa fe'atee booda garuu hangi isaa kiiloograama 59809 ta'e.

Kanaafuu, hangi meeshaalee fe'amee kiiloogiraama meeqa ta'a?

Xumura boqonnaa

Jechoota hima ijaaruuf nu gargaaran

Torban		
Wixata	 	
Roobii	 	
Kamisa	 	

Dilbata		
Sekondii		
Daqiiqaa		
Sa'aatii		
Waggaa		
Fulbaana		

Onkoloolessa		
Sadaasa		
Yeroo	 	
Amma		
Har'a		
Yoomuu		

Kolleejjii Barsiisota Barnoota Fedhii Addaa Sabbataa

**Yaadannoo (Handout) Barnoota Aflattoo Waggaa 3^{ffaa}
(SNE 331) Adda cituu barnootaa sababa ittisuu vaayirasii
koronaatiin mana taa'anni akka dubbisaniif kan qophaa'e**

Ebila 13,2012

